

Written by ЗВІРКО ОЛЕКСАНДР ЄВСТАФІЙОВИЧ, к.ю.н., доцент; ОСІПОВА ОЛЕНА ОЛЕКСАНДРІВНА, суддя Сумського окружного адміністративного суду (м.Суми)

Tuesday, 01 December 2020 20:00

Згідно зі статтею 155 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» організаційне забезпечення роботи суду здійснює його апарат, який очолює керівник апарату. В апаратах судів можуть створюватися управління, відділи, сектори, що здійснюють свої функції на підставі положень, які затверджуються керівником апарату відповідного суду. В апараті суду утворюється канцелярія. До штату апарату судів входять також секретарі судового засідання, наукові консультанти та судові розпорядники [1]. Згідно з нормами Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Закону України «Про державну службу» та підзаконних актів, зокрема Типового положення про апарат суду, до працівників апарату суду віднесені особи, що займають посади державних службовців, працівників, які виконують функції з обслуговування, працівників патронатної служби та робітників [1-3].

Аналізуючи склад працівників апарату суду, слід зазначити особливе місце посади керівника апарату та його заступника (заступників). Відповідно до ч.5 ст.155 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» керівник апарату суду призначає на посаду та звільняє з посади працівників апарату суду, застосовує до них заохочення та накладає дисциплінарні стягнення тощо. В свою чергу керівники відповідного органу Державної судової адміністрації України в порядку, передбаченому статтями 153 та 154 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», призначають за погодженням голови відповідного суду на посаду керівника апарату суду, заступника керівника апарату суду та звільняють їх з посади, застосовують за поданням голови відповідного суду до них заохочення або накладають дисциплінарні стягнення відповідно до закону; присвоюють керівнику апарату відповідного суду, його заступнику ранги державного службовця відповідно до законодавства про державну службу.

На практиці час від часу виникають судові спори у публічній сфері, де однією із сторін виступають працівники апарату судів. За складом учасників їх можна умовно поділити на дві категорії: де стороною є працівник апарату суду, що виконує публічно-владні управлінські функції безпосередньо пов'язані з організаційним забезпеченням роботи суду (державні службовці, працівники патронатної служби), та такі, де стороною є працівники апарату суду, не наділені такими функціями (працівники з обслуговування та робітники). Спори осіб першої категорії віднесені законом до юрисдикції адміністративних судів, а інших названих осіб - до юрисдикції загальних судів. За їх участю можуть мати місце справи, пов'язані із виплатою заробітної плати та преміальних, порядку проходження служби, застосування дисциплінарних стягнень та заохочень, пенсійних і податкових питань, соціальних виплат, державного страхування та інших.

Враховуючи правовий статус керівника апарату суду, іншою стороною у справах за його участю зазвичай виступає Державна судова адміністрація України (щодо керівників апарату апеляційних, вищих спеціалізованих судів, касаційних судів та Верховного Суду України) або її територіальні органи (щодо керівників апарату місцевих судів), а голови відповідних судів можуть бути залучені до участі у справі у якості третіх осіб.

Статтею 28 КАСУ передбачена підсудність справ, у яких однією із сторін є суд або суддя. Проблеми виникають, коли однією з сторін адміністративної справи є працівник апарату суду, а іншою орган ДСАУ, адже норми діючого процесуального законодавства не регламентують порядок визначення підсудності справ у таких випадках. Тому працівники апарату суду відповідно до статей 25 і 26 КАСУ вимушені звертатися за захистом своїх прав у публічно-правових спорах, пов'язаних з проходженням служби,

ЩОДО ПІДСУДНОСТІ СПРАВ У ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ СПОРАХ ЗА УЧАСТЮ ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТУ

Written by ЗВІРКО ОЛЕКСАНДР ЄВСТАФІЙОВИЧ, к.ю.н., доцент; ОСІПОВА ОЛЕНА ОЛЕКСАНДРІВНА, суддя Сумського окружного адміністративного суду (м.Суми)

Tuesday, 01 December 2020 20:00

саме до окружних адміністративних судів, в яких вони працюють [4]. Це призводить до обґрунтованих заяв суддів про самовідвід, створює ризики конфлікту інтересів, кидає тінь підозри на неупередженість суду і породжує невинуватого тяганину. Розгляд спорів тим же судом, в якому працює одна із сторін судового процесу, ставить під сумнів принципи рівності громадян перед законом та судом, законності та справедливості судових рішень, дотримання розумних строків розгляду справ. Так, керівник апарату Сумського окружного адміністративного суду 23.09.20 звернулася до цього суду з позовною заявою про визнання протиправним та скасування наказу начальника Територіального управління Державної судової адміністрації в Сумській області про застосування до неї дисциплінарного стягнення. Оскільки оскаржуваний наказ був винесений за поданням в.о. голови місцевого адміністративного суду в порядку, передбаченому ч.4 ст.154 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», всі судді (всього 14) один за одним по черзі заявили самовідводи і в кінцевому результаті тільки 26.10.20 справа була передана на розгляд до Полтавського окружного адміністративного суду у зв'язку з неможливістю утворити новий склад суду для розгляду справи після задоволення самовідводів відповідно до вимог ч.4 ст. 29 КАСУ. Таким чином, більше місяця справа знаходилася в суді без вирішення питання про відкриття провадження [5].

На наш погляд, для недопущення подібних ситуацій достатньо доповнити КАСУ статтею щодо територіальної підсудності справ у випадках, коли стороною судового процесу виступають працівники апарату місцевого адміністративного суду, що мають статус державних службовців та працівників патронатної служби, а спір виник з підстав проходження публічної служби. Така норма могла б мати, наприклад, наступний вигляд: «Стаття 28-1. Підсудність справ, у яких однією із сторін є працівник апарату місцевого адміністративного суду

Якщо однією з сторін у справі є працівник апарату місцевого адміністративного суду, що має правовий статус державного службовця чи працівника патронатної служби і спір носить публічно-правовий характер, він не може розглядатися в тому суді, де працює така сторона. В цьому випадку адміністративна справа за розпорядженням голови суду негайно передається на розгляд іншому місцевому адміністративному суду, що найбільш територіально наближений до цього суду.

Адміністративні справи, у яких однією із сторін є працівник апарату адміністративного суду вищих рівнів розглядаються за загальними правилами підсудності (статті 25 і 26 КАСУ)».

Крім того, ст. 297 КАСУ, яка носить назву «Порядок подання апеляційної скарги», слід доповнити частиною другою наступного змісту:

Адміністративна справа, у якій однією із сторін є працівник апарату апеляційного адміністративного суду, не може розглядатися в апеляційному порядку в тому самому суді, де працює така сторона. У цьому випадку справа передається розпорядженням голови суду на апеляційний розгляд іншому апеляційному адміністративному суду, що найбільш територіально наближений до цього суду».

Прийняття запропонованих змін зніме корупційні ризики, унеможливить самовідводи суддів, прискорить судовий розгляд справ і поверне довіру громадян до органів правосуддя.

Список використаних джерел:

ЩОДО ПІДСУДНОСТІ СПРАВ У ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ СПОРАХ ЗА УЧАСТЮ ПРАЦІВНИКІВ АПАРА

Written by ЗВІРКО ОЛЕКСАНДР ЄВСТАФІЙОВИЧ, к.ю.н., доцент; ОСІПОВА ОЛЕНА ОЛЕКСАНДРІВНА,
суддя Сумського окружного адміністративного суду (м.Суми)

Tuesday, 01 December 2020 20:00

1. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 30.11.20).
2. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 30.11.20).
3. Типове положення про апарат суду: Затверджено Наказом Державної судової адміністрації України від 08.02.2019 № 131. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/refs_1/TF031063.html (дата звернення: 28.11.20).
4. Кодекс адміністративного судочинства: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2747-15#Text> (дата звернення: 30.11.20).
5. Справа №480/6319/20 Сумського окружного адміністративного суду: Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/> (дата звернення: 25.11.20).